

Učenje u obitelji: kako obitelj postaje katalizator promjena

Clare Meade i Karen Fairfax-Cholmeley

Clare Meade i Karen Fairfax-Cholmeley opisuju kako lokalne vlasti u Engleskoj uvode međugeneracijski i lokalni pristup obrazovanju.

Bilo to dobro ili loše, lokalno okruženje u kojem živimo oblikuje naš život. To okruženje uključuje mjesta, ali i ljude među kojima živimo. Na mogućnosti uspjeha djece uvelike utječe način na koji njihove obitelji, lokalna zajednica i njezine javne i privatne službe reagiraju na odgoj i obrazovanje.

Baš u obitelji djeca stječu svoja prva iskustva kroz učenje. Svoje okruženje prvo vide kroz oči članova svojih obitelji, dok doživljavaju reakcije obitelji na različite vanjske situacije. To može imati pozitivne ili negativne učinke na dječji razvoj, te na njihove sklonosti i želje u budućnosti.

U područjima visoke nezaposlenosti i siromaštva u Engleskoj, škole bilježe reakcije i najmlađih učenika, od kojih jedan sedmogodišnjak izjavljuje kako 'nikad neće naći posao, jer se ni njegov tata i djed nikad nisu uspjeli zaposliti'. Obiteljsko učenje ima za cilj raskinuti ovaj začarani krug siromaštva. Ono djeluje kroz službe namijenjene odraslima i djeci, kako bi se utjecalo na promjenu ambicija obitelji i na želju za poboljšanjem njihovih znanja i vještina. Ti su programi uglavnom međugeneracijski, s jasnim ciljevima i rezultatima učenja za odrasle i djecu. Učenje u obitelji opisujemo kao 'treće mjesto' ili *most* između neformalnog učenja u obitelji i formalnog, školskog obrazovanja. Više generacija unutar obitelji uči zajedno, a iz razloga što je učenje povezano s iskustvima samih obitelji pruža se prilika da se nova znanja stječu u realnim, životnim situacijama u kontekstu obitelji i zajednice. Učenje je aktivno i sudionike potiče na istraživanje i rješavanje problema.

Pojedinačni i zajednički stav roditelja prema vlastitoj budućnosti i budućnosti svoje djece odražava način na koji djeca uviđaju vlastite mogućnosti i to

posljedično utječe na djetetov stav o učenju i njegove dugoročne šanse za uspjeh.

Vlasti u Engleskoj obiteljsko učenje sve više doživljavaju kao interventni program koji potiče socijalnu mobilnost i ravnopravne mogućnosti za sve. Neki programi obiteljskog učenja posebno su usmjereni na poboljšanje pismenosti, znanja jezika i vještina računanja roditelja i njihove djece koja imaju lošije rezultate u školi.

Najbolje obiteljsko učenje crpi snagu na 'modelu osnaživanja' koje jača i učvršćuje postojeća znanja i kulturno bogatstvo obitelji, umjesto 'modela nedostataka' koji vide roditelje kao one kojima nedostaju obrazovna znanja i iskustva. Sudionici obiteljskog učenja izrova potvrđuju da su im programi obiteljskog učenja pomogli poboljšati samopouzdanje i izgraditi društvene veze.

Razmjena informacija o obiteljskom podrijetlu i iskustvima može dovesti do istraživanja lokalnog okruženja i graditi razumijevanje među različitim kulturama. Razmjena priča u obiteljima i zajednici pridonosi dječjem osjećaju pripadnosti, spoznaji o vlastitom

identitetu, te pomaže povezati ljude u lokalnoj zajednici.

Međugeneracijski element obiteljskog učenja čini takvo učenje snažnim sredstvom za promjene. Aktivnosti u učenju svaki član obitelji interpretira kroz vlastita iskustva, prijašnja i sadašnja, a zatim ih razmjenjuje s drugim generacijama; naposljetku ih zajedno reinterpreteraju u širem kontekstu, spajajući vrijeme, obiteljske percepcije i lokalne utjecaje zajedno. Zajedničko učenje također stvara 'obitelj koja uči', gdje uz kombinaciju poticaja i uključenosti u učenje drugih članova obitelji dolazi do ambicioznijih želja i aspiracija i trajne promjene stavova prema učenju i prilikama u životu. Roditelji na svoj način postaju aktivni sudionici u vlastitom, ali i dječjem učenju. Oba su elementa učenja važna u jačanju otpornosti i osnaživanju obitelji, te u jačanju doprinosa blagostanju lokalne zajednice, gospodarskom prosperitetu i društvenoj povezanosti.

Clare Meade, Karen Fairfax-Cholmeley, Nacionalni institut za kontinuiranu edukaciju odraslih (NIACE).
clare.meade@niace.org.uk
karen.cholmeley@niace.org.uk

Obiteljsko učenje u Scarboroughu u sjevernom Yorkshiru

U Scarboroughu, gradu na sjeveroistočnoj obali Engleske, duboko ukorijenjeni problemi triju najsiromašnijih lokalnih zajednica ukazuju na potrebu za međugeneracijskom suradnjom, kako bi se poboljšao stupanj obrazovanja, te uhvatilo ukoštac s alkoholizmom i ovisnošću o drogama, rudočom malodobnih djevojaka i subkulturom bandi.

Većina odraslih korisnika programa obiteljskog učenja su nezaposleni ili korisnici socijalne pomoći, a među njima je i visok stupanj osoba s mentalnim bolestima i problemima. Svrha je učenja u obitelji da sudionicima podigne samopouzdanje i ohrabri ih na stjecanje kvalifikacija, radi daljnjeg školovanja ili dobivanja posla. I sama djeca sudjeluju u malim grupnim sastancima koje vode odgajatelji i učitelji, a odrasli surađuju kako bi napravili materijale za učenje i pomogli djeci u svladavanju kurikuluma.

Caroline Burnell, koordinatorica obiteljskog učenja za Scarborough pri Županijskom savjetu za obrazovanje odraslih županije North Yorkshire, kaže kako pristup obiteljskog učenja ima smisla u lokalnim zajednicama gdje postoji 'veliki osjećaj zajedništva' – između roditelja koji dijele isti problem. 'Obitelji sada prihvaćaju obiteljsko učenje, te bez straha u te dane svraćaju u školu na kavu ili razgovor.' (caroline.burnell@northyorks.gov.uk)